

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Martin Kreisinger

Název práce: Porovnání důchodových systémů České republiky a Slovenska

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D.

1. **OBSAH A CÍL PRÁCE** (stručná informace o práci, formulace cíle): Tématem této bakalářské práce je srovnání důchodových systémů České republiky a Slovenska. Autor se zaměřil v této bakalářské práci na základní parametry důchodových systémů v obou zemích s tím, že se pokusil vystihnout základní rozdíly a shody, jakož i důvody, které oba důchodové systémy velmi výrazně přibližují. Autor se zaměřil zejména na pilřřovou strukturu, která je obecně doporučována Světovou bankou státům, které usilují o reformu důchodového systému. V České republice je dvou pilřřová struktura (I. a III. pilřř) a na Slovensku je troj pilřřová struktura (I., II., III. pilřř). Byť ČR měla po určitý krátký čas také systém tří pilřřů důchodového systému, tak s nástupem nové vlády v roce 2017 byl II. pilřř (soukromého financování skrze soukromé fondy) zrušen. Oba systémy v ČR i na Slovensku mají společné parametry v doby fungování federálního státu a tak se vzájemně oba systémy liší v podstatě pouze v bodě existence druhého soukromého fondového pilřře.

2. **VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ** (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.): Autorem zvolené téma není příliš náročné, neboť autor se rozhodl pro srovnání dvou důchodových systémů, které jsou ve své podstatě z historických důvodů velmi podobné. Téma důchodového systému v ČR a nezbytnosti jeho reformy je tématem posledních 20 let, kdy se žádné vládě nepodařilo dotáhnout reformu důchodového systému do konce. Autor tak přistoupil ke zvolenému tématu ryze deskriptivním způsobem, kdy popsal úvodem možné modely organizace důchodového systému a následně staticky popsal tři pilřře slovenského systému a dva pilřře českého systému. Autor se nepokusil ani o politickou ani komplexní analýzu, nýbrž pouze stroze popsal, jak systémy fungují, aniž by se hlouběji zamyslel nad otázkou politických souvislostí, že reflexe tohoto tématu v politickém diskurzu současné doby. Autor se ani nezabýval otázkou, z jakých důvodů došlo v ČR ke zrušení druhého pilřře a jaké má tento systém výhody či nevýhody. Předložená bakalářská práce je v podstatě pouze reflexí pěti českých knih, které autor ke zpracování použil, a kombinace opsaného zákona o důchodovém zabezpečení. Práce není nikterak metodologicky ukotvená, protože není ničím jiným než popisem stavu bez jakýchkoliv reflexí a výhledu, zda jsou takto koncipované důchodové systémy v dlouhodobém horizontu udržitelné či nikoliv. Autor se dokonce ani drobnými úvahami nevrátil k diskusi o zastropování odchodu věku do důchodu, která probíhala v ČR v letech 2016-2017, pouze tuto diskusi odbyl konstatováním, že se o tom v ČR jedná a že předmětná novela zákona o důchodovém pojištění je předložena Poslanecké sněmovně. Očekával bych, že se autor alespoň náznakem zmíní či pokusí o analýzu důvodů, proč by měl být stanoven fixní věk pro odchod do důchodu, jaké jsou výhody tohoto přístupu či naopak jaké výhody a nevýhody má flexibilně koncipovaná hranice pro odchod do důchodu.

Pokud jde o práci s literaturou tak autor pracuje s literaturou odpovídajícím způsobem, odkazuje na relevantní zdroje, i když po mém soudu odkaz na pouhých pět českých knih na dané téma je poměrně málo, očekával bych, že se autor pokusí dohledat vícero vhodných materiálů a literatury, slovenská knižní literatura nebyla použita autorem vůbec.

3. **FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ** (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.): Jazykový projev je kultivovaný a bakalářská práce je napsána celkem čtivým způsobem. Pro laika by to byl vhodný text k rychlému seznámení se základní charakteristikou českého a slovenského důchodového systému. Text je srozumitelný. Autor správně cituje v souladu s obvyklými metodami citování v odborném textu. Z formálního hlediska předložená bakalářská práce splňuje všechny požadavky, které jsou na tento druh kvalifikačních prací kladeny vnitřními předpisy FSV UK.

Jisté výhrady mám k mnohdy až příliš novinářskému stylu, kterým je práce psána. Např. na s. 1 autor použil slovní obrat „Slovensko dostalo odvalu.“ Autorovi bych doporučoval, aby se v budoucnu vyvaroval žargonovému stylu při psaní odborného textu.

4. **STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE** (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.): Jako vedoucí bakalářské práce musím konstatovat, že výsledný text předložený k obhajobě neodpovídá očekávání, které jsem při zadání tohoto tématu měl. Autor velmi často se mnou komunikoval skrze email o různých aspektech tohoto tématu, nicméně samotné téma buď bylo nad síly autora, nebo nevěnoval zpracování dostatečně dlouhý čas, a proto se ve výsledku dostal pouze k pasivnímu popisu důchodových systémů ČR a SR, aniž by mu zbyl čas na dohledání zdrojů o některých diskusích reformy důchodů zejména v ČR. Očekával bych, že se autor také alespoň v úvodu práce vyjádří k základním historickým souvislostem, které formovaly československý důchodový systém let 1918-1938 a který v podstatě zůstal parametrově výrazně nepozměněn po celé 20. století (viz Tomešovy a Rákosníkovy studie). Obdobně bych očekával, že autor alespoň stručně rozvine diskusi na téma zastopování věku pro odchod do důchodu (viz moje připomínka v bodě 2). Pokud by se autor skutečně ponořil do tématu důchodového systému, pak mu jistě nemohla uniknout ani debata týkající se reflexe principu zásluhovosti, které se odrazila v nálezů Ústavního soudu, který jako *obiter dictum* vyzval politickou reprezentaci k posílení prvku zásluhovosti českého důchodového systému. Chybí zmínka, jak se s tím politická scéna vypořádala. Stejně tak se autor vůbec nevypořádal s otázkou, zda snížení dob pojištění pro vznik nároku na důchod, což je jeden z nejpodstatnějších rozdílů mezi ČR a SR, má své ekonomické opodstatnění (autor pouze konstatuje, že je to dobré pro občany). Pro občany je to dobré určitě, když jim vznikne nárok na důchod po poměrně krátce odpracovaných letech, ale je to solidární a je to dobré pro stát? Jakou roli v tomto modelu nižších dob pojištění pro vznik nároku na důchod hraje existence II. pilíře na Slovensku.

5. **OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ** (jedna až tři):

1) V rámci ústní obhajoby požaduji, aby autor odpověděl na výše položené otázky, zejména, aby zhodnotil princip zásluhovosti v českém důchodovém systému a reflexi nálezů Ústavního soudu v této otázce.

2) Dále požaduji, aby autor odpověděl na otázku, zda snížení dob pojištění pro vznik nároku na důchod na Slovensku má své ekonomické opodstatnění a zda by toto přicházelo v úvahu i v ČR. Jaký vliv v této otázce má existence dvou nebo tří pilířů?

3) Dále požaduji, aby autor odpověděl na otázku, proč by měl být stanoven fixní věk pro odchod do důchodu, jaké jsou výhody tohoto přístupu či naopak jaké výhody a nevýhody má flexibilně koncipovaná hranice pro odchod do důchodu.

6. **DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA**

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Předloženou bakalářskou práci Martina Kreislingera „Porovnání důchodových systémů České republiky a Slovenska“ hodnotím jako d o b r o u.

Datum: 4.6.2017

Podpis: JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D., v.r.

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.